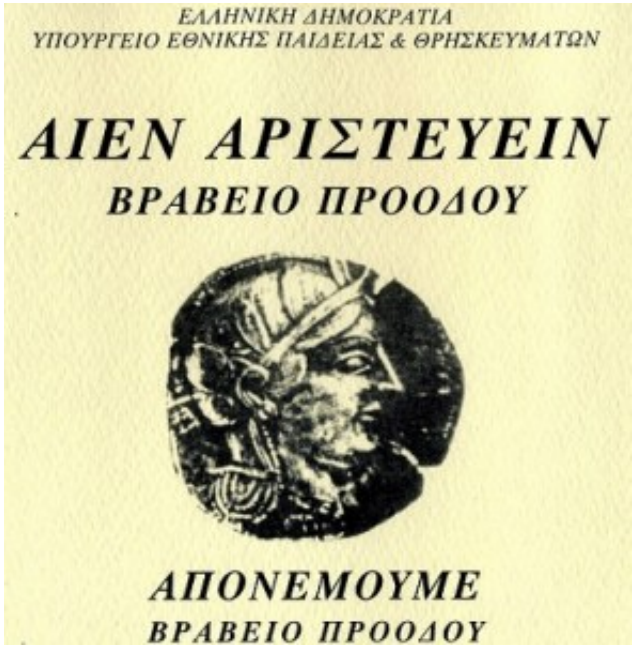
Αιέν αριστεύειν και υπείροχον έμμεναι άλλων

«αιέν αριστεύειν και υπείροχον έμμεναι άλλων...

του **Βασιλείου Μακρυπούλια***

Δεν γνωρίζω καμμία καλλίτερη σύνδεση της έννοιας και της ιδέας με τα πράγματα από αυτή που επιτυγχάνεται στη Σωκρατική Απολογία. Εκεί ο μέγας Αθηναίος σοφός αναφέρει ότι όλες οι έννοιες υπάρχουν επειδή αντιστοιχούν σε πρόσωπα και πράγματα, σε κοινωνικές καταστάσεις. Το ίδιο βέβαια συμβαίνει και με την έννοια της αριστείας-η οποία αποδεικνύει(όχι μόνο αυτή βέβαια)πόσο έχουμε απομακρυνθεί και λησμονήσει τα ιερά και τα ιδεώδη της πηγής μας ,του Αρχαίου Ελληνικού πολιτισμού. Αναφέρεται λοιπόν ρητά στον Όμηρο: «αιέν αριστεύειν και υπείροχον έμμεναι άλλων, μηδέ γένος πατέρων αισχυνέμεν» (Ιλιάδα,Ζ,208). Σε ελεύθερη μετάφραση θα σημειώναμε: «Πάντα να αριστεύεις, να ξεπερνάς τους άλλους, να τιμάς το πατρικό γένος που ανήκεις».
Η αθάνατος αυτή Ομηρική κληρονομιά καθοδήγησε γενεές Ελλήνων σε έργα θαυμαστά και αξιοπρόσεκτα, μέχρι τις ημέρες μας, όσο και αν η δήθεν προλεταριακή ισότητα, αναπόδεικτη και αυθαίρετη επιδιώκει την μετριότητα και την άλογη εξισορρόπηση προσώπων και καταστάσεων.
Γιατί όμως ο Όμηρος ο Ποιητής(γενικά ο Ελληνικός πολιτισμός) δημιούργησε την έννοια της αριστείας, πώς τελικά η αριστεία ερμηνεύεται; Πρίν να προχωρήσουμε θα ήθελα να παραπέμψω σε ανακοίνωση του 1ου Γυμνασίου Κιλκίς όπου επαινείται μαθητής του σχολείου ο οποίος αρίστευσε σε μαθητικό μαθηματικό διαγωνισμό. Η υπερηφάνεια και η ικανοποίηση διακατέχουν και τους γονείς αλλά και τους καθηγητές.

Η αριστεία ξεχωρίζει προς τα πάνω το πρόσωπο ,αλλά κυρίως συμπαρασύρει μιμητικά και τους υπολοίπους συνανθρώπους και αυτοί με τη σειρά τους να δημιουργήσουν και να διακριθούν. Η Σωκρατική «μύγα» της αριστείας αποτελεί κίνητρο προόδου και εξέλιξης, μέσα στον Ηρακλείτειο κόσμο εξάλλου η έννοια της άλογης ισότητας και ομοιότητος είναι παντελώς άγνωστη τη στιγμή που όλα γίγνονται και προοδεύουν προς το Τέλειο.
Τέλος πάντων ας υπενθυμίσουμε εδώ ολόκληρο το Ομηρικό χωρίο προκειμένου να θυμηθούμε τον ξεχασμένο δυστυχώς κόσμο των Ομηρικών ηρώων και το διηνεκές όνειρο του Ολύμπου: «Ο

Ιππόλοχος εγέννησεν εμέ ,και αυτός στην Τροίαν μ΄ έστειλε και πολύ θερμά μου είχε παραγγείλει πάντοτε μέγας να φανώ και των ανδρείων πρώτος, και ως πρέπει των πατέρων μας το γένος μας να τιμήσω, που έλαμψαν στην Έφυραν και στην πλατιά Λυκίαν». Ο Όμηρος δεν ξεχνιέται στην ύλη και στη γή-αρρώστια η οποία βαριά έχει χτυπήσει το σημερινό νεοέλληνα-αλλά διαμοίρασε τον κόσμο ανάμεσα στον Όλυμπο(χώρα των θεών)στη γή (χώρα των ηρώων)και στον Άδη(χώρα των ψυχών).Ο σκοπός του ήρωα είναι όχι απλά η επιβίωση αλλά η ανάπτυξη όλων εκείνων των ιδεών και αξιών που αναβιβάζουν τον άνθρωπο στο χώρο των θεών. Το πρότυπο του ήρωα δημιούργησε τον Έλληνα άριστο άνθρωπο, αυτόν που μέσα στην τραγωδία όρθιος αντιμετώπισε το χάος, αυτόν που στο πρόσωπο του Μεγάλου Αλεξάνδρου μετέδωσε παντού το Λόγο.

Η αριστεία είναι κλασσική και καθολική έννοια, αφορά όλους τους ανθρώπους, οι οποίοι δεν αρέσκονται στο σήμερα και στο εύκολο αλλά αναζητούν το ξεχωριστό, τις κορυφές του πνεύματος και του ήθους προκειμένου να αναπτύξουν τον εαυτό τους, τα ταλέντα τους, τον κόσμο που ζούν. Ο κεραυνός του Δία διαπερνούσε ως δύναμη τους ομηρικούς ήρωες οι οποίοι έθεταν πάντα σκοπό την πορεία, την αυτογνωσία και την τελείωση, του εαυτού τους και του κόσμου τους.
Το μεγάλο λάθος που γίνεται με την έννοια της αριστείας(όχι μόνο βέβαια με αυτή την έννοια)είναι ότι αποτελεί αντικείμενο υιοθέτησης από την αριστερά ιδεοληψία ,η οποία κατά το συνήθη της τρόπο την διαστρεβλώνει και την καταστρέφει ηθελημένα(όπως κάνει με μύριες άλλες έννοιες).Η αριστεία αφορά το γόνο πλουσιωτάτης οικογένειας όσο και το γόνο φτωχοτάτης οικογένειας. Αφορά τον άνθρωπο της πόλης όσο και τον άνθρωπο της υπαίθρου.
Αφορά όλους τους ανθρώπους, όσους τέλος πάντων πάρουν την απόφαση να αναπτύξουν τα ταλέντα τους στον τομέα τους, εξελίσσοντας το ζωτικό τους χώρο και όχι μόνο. Η μερικοποίηση της έννοιας τη θανατώνει, η αριστεία είναι ό,τι χρειάζεται ο κόσμος προκειμένου όλοι οι άνθρωποι να αυτοαναπτυχθούν σε υψηλό βαθμό ώστε ο πλανήτης να ανήκει στους αξίους και όχι στους ραθύμους γόνους πλουσίων ανέργων οι οποίοι λόγω και μόνο της καταγωγής καθορίζουν και τις μοίρες της πατρίδος μας.

Το πρόβλημα βέβαια επιτείνεται από την αντιφιλοσοφική στάση και χαρακτήρα του σημερινού σχολείου. Βέβαια όπως ήδη είπαμε η έννοια της αριστείας ξεκινά από τον κόσμο των ιδεών προχωρεί προς τη φύση και καταλήγει στον άνθρωπο. Ο Πλάτων υποστήριξε ότι «μηδείς αγεωμέτρητος εισίτω μοι την πύλην»,κανείς αμόρφωτος δεν πρέπει να προχωρεί προς την ακαδημία του, η οποία ήταν πρότυπη και για αρίστους διότι μετείχε της σοφίας του αγαθού(όλοι όμως χωρούσαν αρκεί να προχωρούσαν συνειδησιακά, το πρόβλημα δεν είναι τα πρότυπα σχολεία(τα οποία αναμφίβολα και χρειάζονται όπως χρειάζονται και τα αγροτικά και ναυτικά και γεωργικά σχολεία)αλλά η δυνατότητα των ανθρώπων να αριστεύσουν μέσα από το γνώθι σεαυτόν).Η χριστιανική εκκλησία κρατούσε στον πρόναο τους ακοινωνήτους και μη μετέχοντες των θείων μυστηρίων, η επαφή με τα θεία ανήκει στους αρίστους(κατά Χρυσόστομον και στην ευχή της θείας κοινωνίας και απολύσεως άριστος είναι ο ετοιμαζόμενος σωστά για τη συμμετοχή στο θυσιαστικό μέρος της Εκκλησίας, αυτοί θα μπορούσαν να είναι όλοι οι άνθρωποι. Η αριστερά ιδεοληψία καταστρέφει κατά ποσοτικό και προλεταριακό τρόπο μία αρχέγονη έξοχη και ποιοτική έννοια).

Το πρόβλημα λοιπόν επιτείνεται όπως ήδη είπαμε από το μονολιθικό σημερινό σχολείο, όπου ο διαχωρισμός ανάμεσα σε καλούς και κακούς μαθητές είναι άλογος, ανεπίκαιρος, αντιεπιστημονικός αλλά πάντα ζωντανός. Δεν υπάρχουν καλοί και κακοί μαθητές αλλά μαθητές πολλών και διαφορετικών δεξιοτήτων. Όπως είπαμε χρειάζεται εκείνο το πρότυπο και αριστείας πειραματικό σχολείο προκειμένου το Ελληνικό κράτος να υλοποιήσει όλα αυτά που ξέρει ότι απαιτεί η σύγχρονη βιβλιογραφία και η εκπαιδευτική δεοντολογία.
Χρειάζονται τα πρότυπα σχολεία αριστείας ώστε εκεί για πρώτη φορά να εφαρμοσθεί λεκτική βαθμολογία, αφού καταργηθεί η γνωστή κλίμακα μέχρι το 20.Σε αυτά τα σχολεία ας γίνουν τμήματα 10 μαθητών όπου όλες οι δεξιότητες θα ικανοποιούνται και θα διδάσκονται δημιουργώντας λογοτέχνες, ζωγράφους, ηθοποιούς, ιατρούς, δικηγόρους, ευτυχισμένους ανθρώπους. Μέσα από τα πρότυπα σχολεία αριστείας ας καταργηθούν οι πανελλαδικές και οι μαθητές γνωσιολογικά

εφοδιασμένοι να εισάγονται με συνέντευξη σε πανεπιστήμια τα οποία θα είναι σοβαρά και αυστηρά(ώστε εκεί να εξαντλείται σταδιακά η μαθησιακή σκληρότητα και απαιτητικότητα και όχι σε 18χρονα παιδιά).
Σταδιακά όλη η εμπειρία από τα πρότυπα πειραματικά σχολεία αριστείας θα μεταφέρεται σε όλα τα σχολεία, όλοι οι μαθητές αναλόγως των ταλέντων τους και της μαθησιακής διαφορετικότητάς του μπορεί αποφασιστικά να καθοδηγηθούν και να ωφεληθούν από όσα ξεκίνησαν μέσα από τα σχολεία αριστείας.

Επαναλαμβάνουμε ότι τα σχολεία αριστείας χρειάζονται, όπως χρειάζονται τα άριστα πανεπιστήμια, οι άριστες ακαδημίες ποδοσφαίρου, οι άριστες πράξεις και οι άριστες σκέψεις. Η αριστεία, ο ηρωϊσμός στη ζωή μας, ως τάση προόδου και εξέλιξης είναι κάτι παραπάνω από αναγκαία. Όλοι οι άνθρωποι είναι διαφορετικοί, αυτό που τους καταξιώνει είναι η αρίστευση και η ανάπτυξη των ταλέντων και των ικανοτήτων. Μόνον μέσα από το ιδανικό της αριστείας θα επικρατήσουν οι άξιοι και ίσως χτυπηθεί το καταστρεπτικό νεποτιστικό ρουσφέτι. Εννοείται ότι κάλλιστα θα μπορούσαν όλα τα σχολεία να είναι χώροι αριστείας μέσα από τις κατάλληλες εκπαιδευτικές πρακτικές και ενέργειες.
Το μεγάλο πρόβλημα σήμερα είναι η κοινωνική κουλτούρα. η οποία μέσα από την υλική και μαζοποιητική μονομέρειά της έχει αποδιώξει την έννοια της αριστείας. Η σημερινή κοινωνία δοσμένη στην ύλη, στο ευρώ, στη μηχανιστική θεώρηση των πραγμάτων έχει απορρίψει την έννοια του ξεχωριστού, του ανωτέρου και του αρίστου. Ο σημερινός κόσμος των εξαλλοιωμένων ανθρώπων θέλει τον άνθρωπο της ανέχειας, των κοκκίνων δανείων, της εξαθλίωσης και της υλικής εξάρτησης. Δεν θέλει τον άριστο, αυτόν που μπορεί στον τομέα του(αυτό ισχύει για όλους τους ανθρώπους)να υπερισχύσει. Η σημερινή εξουσία στο βωμό μίας άλογης μαζοποιητικής ισότητας επιθυμεί τη μετριότητα και την ήσσονα προσπάθεια. Η φράση του Περικλέους ότι οι Αθηναίοι ξεχώριζαν σύμφωνα με την αξία τους δεν φαίνεται να συγκινεί αυτούς που διαχειρίζονται τις τύχες του κόσμου μας.
Η σημερινή αφανής εξουσία σε μία προσπάθεια να ελέγξει τα πάντα, μυαλά και ψυχές, μισεί την αριστεία διότι δεν θα μπορεί να ελέγξει αυτούς που κατά άριστο τρόπο θα αναπτύσσονται και θα εξελίσσονται. Η σημερινή εξουσία έχει τους γόνους και τα τζάκια, η αριστεία της τελειώνει εκεί.

Η αγάπη του ανθρώπου για το τέλειο είναι έμφυτη και κανείς δεν μπορεί και δεν δύναται να την ξεριζώσει. Από σχολεία αριστείας γεννιούνται οι σημερινοί μεγαλοεπιστήμονες που έχουν πρωτοστατήσει στο τεχνολογικό θαύμα. Από ακαδημίες αριστείας βγαίνουν ποδοσφαιριστές που συγκινούν τόσους και τόσους ανθρώπους .Όπως σωστά είπε ο Πλωτίνος και μάλλον επανέλαβε ο Γκαίτε «βλέπουμε τον ηλιο διότι τα μάτια μας είναι φτιαγμένα από φώς».Αγαπάμε το τέλειο, το άριστο διότι φτιαχθήκαμε από το τέλειο όν με σκοπό την πορεία μας προς ένα καλλίτερο κόσμο. Η συζήτηση για τα σχολεία αριστείας θα πρέπει να συνδυασθεί με τη συζήτηση που θα πρέπει να γίνει σε ποιο βαθμό και με ποιους τρόπους θα επιδιώξουμε επιτέλους το νόστο προς ένα καλλίτερο κόσμο,πιο πνευματικό και πολιτισμένο. Πιο ανθρώπινο, πιο ηρωϊκό. Πιο ελεύθερο, χωρίς δάνεια και τόκους, χωρίς μέτρα και αντίμετρα. Η αριστεία είναι ο χειρότερος εχθρός του Προκρούστη. Αυτού δηλαδή που θέλει να κάνει όλους τους ανθρώπους μία εικόνα και μορφή. Ο νοών νοείτω.

*Ο **Βασίλειος Μακρυπούλιας** είναι δρ. Φιλοσοφίας και Φιλόλογος στο 6ο Γυμνάσιο Μυτιλήνης.

08.03.2015

Πηγή: www.antibaro.gr/